

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések; budapesti napló: mozgalmak a' „Kelet népe“ ügyében, Odescalchi marquisné Pesten, a' német színház bajos helyzete, 's a' nemzeti színház pénzügyi állapotja, bérkocsizási árszabás; zavar a' hajóhid megromlása miatt, játékszíni krónika; 's a' egyes házasságok ügyében legközelebb pápai bulla fog érkezni érsekkinkhez; nádorunk ő fens. ünnepélyes fogadtatása Kis-Kun-Félegyházán; Beregnyye: tisztítási eredmény, időjárás, gazdasági hírek; 's a'; Bártfa 1841re nagy gymnasium; Nitra tót zsebkönyv iránti hír-Léváról; győrei egyházzszenelés; egy két szó a' Pesti Hirlap' 50ik számára a' somogy megyei mérgezettnek állított eczet ügyében; ipar- 's tőzsérügy, pécsi 's tarcali hírek; 's a'.) Spanyolország (költészet; 's a'.) Anglia (a' toryk győzelmét bizonyosnak hiszik; választási rajz; a' toryk folyvást nagy többséggel bírnak; választási költségek; a' whigek lemondásra készülnek; 's a'.) Franciaország. (furesa észrevétel a' parisi erősítvényekről; 's a'.) Külföldi elegyhir.

Magyarország és Erdély.

Ő es. ap. kir. Fels. Desseoffy Antalt, Temes-megye első alispánját, az aradi váltótörvényszék elnökévé, továbbá Mesznil Viktor bárót a' magyar kir. udv. kancellaria fogalmazó-gyakornokát, ugyanazon kormányzék tiszteletbeli fogalmazójává, Paraszka Lőrinc besztercebánya-kerületi tartománybízost „főtartomány-biztossá; — a' windschacht kir. bányagazgatóságánál megürült első rendű rétegmesteri segédé Lang Rudolf eddigi másodrendű rétegmesteri segédét, ennek helyébe Maczkó Károly aknaelöljárót, harmadrendű rétegmesteri segédé Thierry Vilmos főhutászt 's ennek helyébe Saitz János selmecei bánya akad. tanítósegédét méltóztatott legkegy. kinevezni. A' nm. magyar kir. udv. Kamra a' keblebeli lajstromzó-hivatalnál megürült másod-segédi tisztségre Lorensovic Máté lajstromzót, helyébe Antal Sándor irnokot, ennek helyébe Smith Mátyás-Károly járulnokot, ennek helyébe Groberty nep. János fizetéstelen gyakornokot alkalmazá; továbbá Gaisler György hatvani sómázsamestert (saját kérelme következtében) hasonló ranggal Bajára, valamint Podhajezy János szigeti szálmestert szinte hasonló rangban Bustyaházára helyezte át; 's ekkép a' szigeti szálmesteri hivatalt megszüntette, ellenben Boeckora két szálmestert nevezett ki, t. i. Preinesberger János szigeti sószállítási mázsálót és Merkl Antal vissói erdőszivatali szersáfárt, ugyszinte a' neustifti harminczad- és vámszedői hivatalra Krenosz Márk nádkuti harminczadost, helyébe Neissel János nádkuti utlevélvizsgálót, ennek helyébe pedig Mednyánszky Sándor sopronyi harminczadi gyakornokot alkalmazá; a' berdoveczy harminczadnál ellenörködő tisztirnok Rajakovic Gábortkiszjázi (klanyeezi) harminczadossá mozdítá elő, 's helyébe Illavszky Lajos ottokai utlevélvizsgálót, ennek helyébe meg Korotich Márton berdoveczy 30ad-felvigyázót, hidegkuti utlevélvizsgálóvá Fleischhacker Ferdinánd alhói 30ad-felvigyázót, radafalvi utlevélvizsgálóvá pedig Thianich Mihály varasdi 30ad-felvigyázót nevezte ki.

A' Szion 39 száma szerint nm. Lonovics József esanádi püspök a' vegyes házassági ügyet egészen tisztára hozta 's elvégezte ő szentségével (negotium mixtorum matrimoniorum ab eodem plene terminatum) miképen? a' magyar három érsekhez nem sokára megérkezendő romai bullák világoztatandják föl.

Bártfa nyárhó 13kán: A' nm. m. h. tanácsnak f. é. tavaszutó 18án kelt 16.185 szám alatti kegyes intézvényéből a' mai nésben szíves örömmel értettük: hogy ő es. k. fels. ohajtásunkat teljesítőleg kegy. megengedni méltóztatott, miszerint városunkban ugyan a' város költségén, az iskolai tömeg mindenterhelhetése nélkül, 6 iskolából álló nagyobb közgymnasium állíttassék föl. Leend tehát e' városnak eddigi két nemzeti-lyány- és rajz-iskoláján kívül, hat iskolából álló nagyobb közgymnasiuma is tulajdon költségén, a' köznevelés könnyítésére 's gyarapodására. Jövő iskolai folyam kezdetével, azaz 1841 october 4én Richter Aloiz főigazgató ur személyes jelenlétében mind a' hat iskola meg fog illó ünnepélyel nyitattni. — Fábry István főjegyző.

Budapesti napló. A' haza külön részeiből érkezett levelek szerint Széchenyi István gr. „Kelet népe“ című politikai irata több megyébe nem juthatott el, mivel a' nyomtatott ezer példány nagy részint itt helyben kelt el; ennél fogva megrendelések e' fontos munkára, mint halljuk, olly nagy számmal érkeznek folyvást minden oldalról, hogy a' 2ik kiadás valóban nélkülözhetlen szükségé látszik válni, 's minél előbbi megjelenése sürgető közohajtás tárgya. A' ns gróf e' jeles elméjébe több elmét hozza mozgásba, 's hir szerint csak itt Pesten három rokontartalmu munka van készülőben, mellyek rövid idő mulva világot látandnak. Némelylek azt hiszik ugyan, hogy a' „Világ“ fénye mellett fölsőleg a' fagygyugyertya vagy mécs, de mi e' véleményben nem osztozunk, mert szövevényes politikai kérdések vitatásakor még a' legesekeylebbnek látszó észrevétel vagy megjegyzés is sokszor képes az egész ügyet vagy fölvilágosítani, vagy legalább új oldalát tüntetni ki, mellynek körülményesb vizsgálata aztán tisztább ismeretere vezethet legalább egyik vagy másik állításnak. — Pozsonyi hírek szerint Kliegl osztóműve rövid idő mulva elkészül. Kliegl a' szedőgépet Pesten szándékozik létesíteni, melly szerencsés határozatának örvendhetni, mert itten, hazánk középpontján, sokkal könnyebb nagyszerű vállalatát czélszerűleg előmozdítani. — Erba-Odiscalchi marquisné mult kedden esti 7 óra felé gözősön érkezvén Pestre, kitünő diszszel fogadtatott. Esti 11 órakor zenével tisztelé őt meg a' szegény gyermekkórházi választmány, melly intézet gyámolítására négy daljátékban fog a' marquisné énekelni olasz nyelven a' német színházban. Az első előadás aug. 3ikán leend. A' szenvedő kisgyermek ügyében őszintén kívánhatni, hogy ezen előadások dúsan gyümölcsözzenek. A' német színház igazgatója színházi vállalatával hoszszas küzdetem után megbukott; Pest városa tehát, hogy a' német színházat be ne kelljen zárni, választmányt nevezte ki a' színház ideigleni kormányzására; e' választmány mindent megtett, mit választmányok tethetnek: a' színészek díját egy részben csökkenté, hogy helyes játézsára nagyobb kedvök lehessen; több színészt elbocsátá, hogy a' megmaradt kevésb számu színészre gyakrabban kerüljön a' játézs sora 's hogy annál fogva jeles játékre jobban készülhessenek most rövidebb, mint ez előtt hoszszabb idő alatt. Azonban e' választmányi törek-

vések siker nélkül maradtak, mert a' körülmények súlya végre csakugyan bezárást hozott volna a' német színházra, ha még jókor két idegen vállalkozó nem találkozik, kik pénzöket 's idejüket e' mulatóhely föntartására ajánlják. E' szerint most már saját szemünkkel láthatjuk ebből is, milly maasztos gyümölcsöket terem a' collegialis színházigazgatás, 's bár okulnánkrajta! Vagy e' tárgyban is újra be kell talán bizonyulni azon régi közmondásnak, hogy csak „maga kárán tanul a' magyar? Itt nem szeretnők e' közmondás valósulását tapasztalni, mert nálunk nemzeti intézet sorsa forog kérdésben, amott pedig csupán egy időtöltési eszköznek szünt volna meg munkássága. Pedig a' mi színházunk is aligha illy veszélyhez nem közelít. Az országos választmány ugyan is olly mostoha körülmények közt vette azt által, hogy a' részvénytársasági igazgatóság már színházbezárással fenyegetőzött, nem bírván a' költséget a' jövedelemmel fődözni. Az országos választmánynál nem jelentvén magát eléggé érdemes, jártas 's biztos férfi az igazgatás elfogadására, fiók választmányra jutott színházunk ügye. Azóta folyvást országos segélyből kell támogatni azt, ámbár ezen segély igen nagy része még nem fizettetett le, következőleg nem is tőkésíthetett. Mi lesz ennek vége? mi ügy hiszszük senkinek sem válik gyalázattára nyiltan kimondani: hogy színházigazgatáshoz nem ért, mert bár sok hivatal van a' világ minden birodalmban, mellyről elmondhatni: „fac me talem, et talis ero“; de a' színházigazgatás nem illyesmi. Ha színházunk kormányát nemesak erőteljes szilárd de független kezek is nem ragadják meg, ugy legroszabbtól lehet tartanunk. Pest város f. évi jun. 5kén tartott tanácsülésében köv. bérszabás határozatott a' pesti bérkocsisok számára: kocsizásért a' város kerületében, melly felóraig nem tart 20 kr., (egy aszszonyság, ez árszabás előtt, casinói hangversenybe menvén, a' Wurm kávéháznál bérkocsira kényszerült ülni, mivel esni kezdett 's azon néhány lépésért egy pgő frtot kelle fizetnie!) 1/2 órára 24 kr., (tehát a' pesti szervitáterről ezentul a' budai várba 24 krért kocsizhatunk, holott eddig legalább 1 pgő frtot kelle fizetnünk,) egy egész órára 48 kr.; 2 órára 1 fr 's 12 kr.; a' temetőbe várakozással 's visszavitellel 1 fr 12 kr; (eddig sokszor öt huszassal sem elégültek meg); 3 órára 1 fr 36 kr; 1/2 napra a' városban 2 fr, (jövő évben tehát 2 frtért fogunk a' löversenyre kocsizhatni, míg az idén 7—8 pgő frtot kelle fizetnünk); egy egész napra a' városban 4 fr, 1/2 napra a' városon kívül 2 fr 24 kr; egy egész napra pedig 4 fr 48 kr, mind pgőben. Éjjel, november, december, január és február hónapokban esti 8 óratól, a' többi hónapokban pedig esti 9 óratól kezdve kettős bér jár. Ez árszabás jutalmas 's egyedül az kívánatos, hogy a' bérkocsisok majd meg ne verjék vagy pedig le ne pökdössék azt, ki e' szerint akar nekik fizetni. Mi leginkább azért siettünk közlésivel, hogy t. olvasóink magokat e' lőkormányzók önkénye alól fölmenthessék, mert a' kocsik oldalzsebeiben 20 eset közül 19szer bizonyosan hiában fogják az árszabást keresni. — Ma egy hete reggel 7 óra tájban, a' horgonyörög hanyagsága miatt, egy hajó a' hidat annyira megrongálta, hogy a' közlekedés délig csupán csolnakokkal vala eszközölhető, olly szép renddel, minőt a' mult télen megszoktunk. Pesten ugyan, a' rendőség dicséretére legyen mondva, meglehetősen kényelmes helyről történt az elindulás, de a' budai oldalon ott állottak parthoz a' hajósok, hol kedvök tartá, 's az emberek magas szemétdombokon vánszorogtak keresztül partra, 's még örülhettek, ha a' csolnakból kiugráskor orrukra nem buktak. Említést 's illő megrovást érdemel még azon körülmény is, miszerint a' csolnakokban ülődeszka nem levén, a' hölgyek is szoroson öszszetolulva állni kényszerültek, mi a' disztelenség mellett könnyen szerencsétlenséget is okozhatott volna. Nem ártana néhány teljesen fölkeszült ladikot minden pillanatban készen tartatni, mintán tapasztaljuk, hogy majd minden ügyellen vagy részeg hajókormányos kedve szerint rongálhatja öszsze hajóhidunkat. Vajjon nem lehetne e' minden hajóra, midőn a' hidon általbocsátatik, egy ügyes pesti hajóst vagy kormányost állítani, hogy azt a' hidon veszély nélkül vezesse áttal? — E' hét elején egy jóöltözött fiatal ember karján ereit átmetszé, 's egy fa alá fekütt, honnan elvitetett. — Nemzeti szinpaduakon f. hó 14ikén „Bájjal“ dalj. 2 felv. adaték; 15ikén „Angyal és daemon“ vigj. 3 felv.; 16ikán „Tolvajkules“ szinj. 3 felv.; 17ikén bérszünettel „Borgia Lucretia“ dalj. 3 felv., Carl Henriette a' czimszerepet, mint vendég, ritka tőkéllyel adá, 's megmutatá, hogy a' hang hiányzó ezüst csengését is pótolhatja némileg a' tőkéletesen kiképezett művészet, különösen megható volt Carl a' 3ik felvonásban, mellynek végét rendkívül fárasztó nehézsége miatt mások ki szokták hagyni. Erkelről sajnosan említjük, hogy darab idő óta nem halad a' művészetben 's hanyagsága feddést érdemel; egészben véve az előadás gyöngé volt, 's a' 3ik felvonási gyönyörű bordal minden hatás nélkül veszett el; 18ikán „Havasi rémkirály“ bohózat 2 felv.; 19ikén „Móri vásár“ vigj. 3 felv.; 20ikán „Rágalom iskolája“ vigj. 5 fel.; 21ikén „Norma“ dalj. 2 felv.; Déryné a' czimszerepben, mint vendég lépett föl 's többszöri taps és előhivatásban részesült, a' 2ik felv. párdalt Adalgisával (Mochonaky Amália) ismételnie kelle; Déryné sokáig kedvenc volt a' magyar közönségnek, 's ezen napi föllépte nem szült iránta kellemellen véleményt, mert ámbár az idő nem emeli senki hangjának tisztaságát, ő mégis, néhány igen

súlyos helyet kivéve, annyira meg tudá a' köztársaságot haladni, hogy a' köztársaság elégtelen távozhatték el 's a' nem sok botlását örömet megbocsáthatá azon színésznőnek, kinek már sok év óta sok kellemes estét köszönhet; egyedül az kívánatos, hogy Déryné most, miután hangja erősbülni többé nem fog, fő tanulmányul inkább a' beszélő színészetet tűzné ki magának, mellyben igen kitünő tagja lehetne nemzeti színészetünknek, 's azért időnkint könnyebb 's kevésbé fáradszó daljátékokban is fölléphetne; egyébiránt Déryné éneke, egészben véve, sokkal jobb volt, mint a' mult. héti Normác, 's Mochonaky Amália is sokkal haladta meg az ugyanakkori Adalgisát. Jób (Szever) majd minden előadásban szebb haladást tanusít művészetében, 's bizonyosan teli színházat csinálna minden héten, ha magyarul nem tudna, hanem olaszul énekelne, 's neve 'jini'-vel vagy 'oni'-val végződne! 22ikén „Hét közül a' legrutabb“ vigját. 4 felv. Egy kis színházi botrányt kell még említenünk; Borgia Lucretia adatásakor egy ur első felvonás után egy földszinti baloldali legszélső zárt-székről a' szinpadra ment, mikép azt rendesen majd mindennap tenni szokta, 's az egész 2dik és 3dik felvonás alatt mindig a' szinfal előtt állott föltett kalappal a' közönségre bámulva, melly meg nem fogható: mikép juthatott divatszzerű kabátjában az egy pár század előtt meghalt Borgia szobájába? Mi őt ismérjük 's azt hisszük, hogy a' rendezőnek vagy ügyelőnek kötelessége lett volna őt onnan kiigazítani. Ő ezt már többször tette, 's egy párszor piszszegett is a' közönség egy része, 's ha e' figyelmeztetésünk sem használ, ugy legközelebbi alkalommal meg fogjuk őt nevezni. N. I. —

(Nádor ő fens. ünnepélyes fogadtatása Kis-Kun Félegyházán) Jászberény jul. 17kén: Értésére jutván a' szabad jász-kun nemzetnek Ő cs. kir. főhűségének azon kegyes szándoka, melly szerint aradi jászágiból visszatérésekor utját Csongrád felé Kis-Kunságon Jelesen Félegyházán keresztül venni kívánja, azonnal e' nagy szerencsén öröme lobbanva vetélkedve siettek magas személye fényes elfogadtatására a' legezészerűbb 's választékosb rendeleteket megtenni; mellyek következtiben fényes tiszti küldöttséget neveztek, nádori főkapitányuk vezérlete alatt, a' haza hódolva tisztelt nádorának, mint e' hármas kerület grófjának és főbírájának üdvözölve tisztelkedőt, melly f. hó 15én a' csongrádi határnál ékes magyar szónoklattal üdvözölé a' délutáni egy óra tájban ide megérkezett magas vendéget. E' tisztelkedést ő fens. nyájas kegyességgel vevén, utját a' tisztelő küldöttség fényes kíséretében hat, nemzeti egyenruhába öltözött 's délczag czafrangos méneken száguldó, kun levéntától hintó-körzötten 's nyolczvan jász-kun nemzeti színű zászlókkal diszelve kun lovagnak kalauzolása 's az ezek előtt előcsapatképen lovagló kerületi katonák tisztelő előmenetele mellett, az ünnep nagyszerűségét fenhirdető mozsarak döngései közt, Félegyháza felé folytatta; mellynek határánál ismét egy tanácsi küldöttség rövid de velős tartalommal beszéddel fogadá a' sok érdemkoszorúta nesztor fő hivatalnokot, ki is azt illőleg méltányolván végre 2 és felóra közt fényelő diadallal vezetteték a' városba, hol a' megdördült tarackok szünni nem akaró robajai nyilváníták az olly lélekohajtra várt magas vendég szerencsés megérkezését; 's miként a' tenger fölött uralkodó vihar az elemeknek harcot esküdve bög a' tornyosuló hullámok felett, ugy rivalgott fel az utcákon hullámzó néptömeg közt az öröm, hála, és szeretet magasztos szelleme, melly zajló éjlen-kiáltozásokkal tolmácslá az örömtias népkedély hangulatát. Elfogadó hely a' városháza volt, mellynek utcáját az egyházmelletti hidon emelt pompás diadalkaputól kezdve jobbról a' helybeli tanoda növendékeinek 's helybeli czéheknek gazdagon himzett 's arany czafrangos szögélyű lobogókkal és czimereikkel megjelenése, balról a' b. Kreusz könnyűlovasezred hangászkarának érelemmagosító zene-üdvözlöte, 's a' töménytelen népség tarka vegyületének a' zúgó mozsarak üdvözléseivel harsányan versenyző éljenzései, végre a' hosszas vonalban hintaikon egymás után érkező különféle küldöttségeknek, ezüst 's arannyal áttört pazar diszű nemzeti öltözeteik, ugy az épületek ablakiból örömjelöl kifüggesztett nemzeti színű kendők játszi lobogásai, de leginkább a' hódító nyájassággal párosult szépség villanyozó hatalmával 's a' vidor ifjuság ellenállhatlan bájaival mindenkit felülhaladó szende kun hölgyeknek e' festői szemle 's nemzeti ünnep fény-pompáját kísért üdvözlő tekinteteik, a' legélvédusabb látpontra varázslották. Megérkezvén ő fens. a' kitűzött helyen ismét egy tanácsi küldöttség fogadá, hol is illatos virágokkal hintett lépcsőkön fölvezettetvén a' tanácsterem ajtajánál 12 nemzeti színbe öltözött leánykától, kezeikben virágfüzereket tartva, örömvesséssel üdvözöltvén, a' részére kellően elkészített fényes butorzatú magányterembe vonult, mire kevés szünet után a' küldöttségek, egyházi, világi 's katonai kormányhivatalok egymást váltólag tisztelkedtek. Ezt követé a' fényes terítékű gazdag ebéd, melly alatt az említett katonai hangászkar lélekemelő zenedarabokkal mulattatá a' fényes vendégkoszorút, míg végre nádori főkapitány főlemelé a' jász 's kun nemzetnek ama' historiai fontosságú szent ereklyéjét, melly Leel kurtjának tartatik, 's abból ősi magyar szokás szerint örömdomást ivott a' nap hőse 's fens. családja hosszu boldog életeért, mit zajló éjlen-kiáltozások, léghasító tarackdurrogások, 's a' zenekar viszhangoztak. Az ebédutáni kevés idő e' hármas kerület pákai gazdasági intézete megtekintésében, az alkony pedig egy a' tanodabeli ifjuság által jellemzőleg előadott pásztori játék szemléletében mult el. Bezárta ez ünnepélyt a' tündéri ragyogványu kivilágítás; legkitünőbbek valának a' hidon épült pompás diadalkapu a' városháztéri csúcsoszlop, kerületiház, népsz-lak, városház, tanács-csarnok, és az olvasó-egyesület ablakai, mellyek az éj kormán diadalmaskodva mércék czeireitől körülölelve világíták a' festvényeikhez alkalmazott üdvözlő-feliratokat, szóval az egész kivilágítás egy örömhódolati meglepő lángözönt szemfelyesíté. Más nap regg. 6 órakor kocsira szállván Ő fens. a' nádori főkapitány vezérlete alatti küldöttség 's előbbi diszmenet kíséretében utját a' kerek-egyházi jász pusztának irányozta, hova zúgó mozsarak döbörgései közt megérkezvén, a' kerületi kapitánytól mint a' jászmezei küldöttség szónokától érelemdús szavakkal üdvözöltetett, mit a' kíséret 's jelenlevők örömnilyvanyi-

tó éljenviharai 's a' jászberényi nemzeti egyenruhás hangászkar szív-magasító zenéje viszhangoztak; 's itt lovakat váltván, az alatt egy az e' végre csinosan rendezett 's jellemhűleg ábrázolt jász lakadalomnak a' legszebb hölgyekből álló csoportozata 's nemzeti táncza szemléletével mulatá magát. Ezek után utját a' kun kerületi lovagokat felváltó, 's a' jászberényi főbíró vezérlete alatt álló jászmezei banderiumnak több mint 100, hasonló nemzeti színű zászlókkal diszelve rókatorkos mentőjü lovag és hintáját testőrkép körző 8. egyenruhás deli ifjú kíséretében a' benei pusztán keresztül, hol tőle a' kíséret küldöttség a' megyebeli tisztikar és nemzet nevében érkekeny bucsút vön, Pest felé tovább folytatta, 's az érdeklött jász banderium kalauzolása mellett Gyónra szerencsésen megérkezett, hol a' pestmezei küldöttség fogadá, és kíséret tovább Buda vára felé. — Igy lön vége e' jeles nemzeti ünnepnek, mellyet nem politia intézett, sem hideg illedelem vagy kötelesség rendezett, ez egy nemzet határtalan szeretetének, 's hódoló tiszteletének örömmünnepe volt, mellyben redemptus irredemptussal, polgár tisztviselővel, szegény gazdaggal, vetélkedve sietett részesülni 's melly a' szabad jász-kun nemzetet azon boldogító örömrzettel jutalmazá, hogy ez alkalommal ő is szerencsés lön keblében tisztelhetni ama' dicső nádort, kinek magas érdemei 's ragyogó erényei enyészhetlen betűkkel iktatvák a' történetek könyvébe. Vezérleje a' gondviselés őrangyala szerencsésen, 's nyujtsa életfonalát késő időkre a' szenvedő emberiség vigaszára, a' magyar nemzet köz öröme 's a' haza boldogítására. Pethes Pál jász-kun kerületi aljegyző.

(Bereg-megyei tisztújítás 's tef. az időjárás 's természállapottal együtt.) Mult évi 7berben szándékolt tisztválasztás, mint tudjuk, azon párt embereinek vétke merénye miatt, mellynek tömegét kevés művelt ember nevelé, felfüggesztetett. Több más közbejött körülmény miatt eddig haladt el a' valóság. Hogy alkotványos polgárok 's jámbor lakosok élete 's vagyona biztosítsák, a' vidéki katonaság Beregszászban huzatott össze 's jelenléte annyi hasznot nyujtott megelőző nap estvéjén, hogy a' várost ketté hasító Borzsa folyam hidjának két végeiről egymás ellen rohagató 's hegyes kövekkel ostromló külön pártok durvábbkeblű embereinek dühöngését hamarabb megszünteté. Több katonai befolyás nem gyakoroltatott. 12kén reggel Perényi báró főispánhelyettes megnyitá a' választó közgyűlést. Beszédjében elmondá a' választásmód, választók 's választatandók iránti alkotványos nézeteit. Azután kinevezé a' netaláni merényeket itélendő törvényszéket, 's a' szavazatszedő küldöttségeket, mert még a' m. évi szeptemberi közgyűlésben a' főispán-helytartó közbejöttével elhatározatott, hogy a' két alispán minden esetre titkos szavazattal választás-sék. Nagy volt a' felszűlttség a' kijelöltetendők neve iránt. Mert miután a' tisztes Bay György, most már alországbíró, még a' mult novemberi közgyűléskor lemondott, a' megye valóságos őrangyala a' magas műveltségű Eötvös Tamás 2ik alispán pedig a' legfőbb kérelmekkel sem vala bírható a' szolgálat további viselésére, mellyel Bereg legszebb reményei valának összförvra, az egyik rész közvéleménye 's bizalma egy férfit szemelt vala ki magának az alispáni kormányra, kiben lehet tisztaság jellemet és szelidséget tisztelt évek óta, t. i. Komlóssy Kár. főjegyzőt. Ennek ellenében állott egy más párt, mellyhez leginkább a' tiszaháti köznemesség szított 's ez Füzeses Gábort ohajtá. Mivel több lelkes tisztviselő nyilvánítá, hogy az utóbbi párt győzelmének esetére hivatalt semmi szín alatt nem vállaland, egyébiránt pedig az octoberi szándékolt választáskor ugyanazon párt emberei érkekenyül sérték meg a' megye határozatát, nagy feszűlttséggel várható mindenki a' kijelöltetendők nevét. Végre kimondatott az 's köztük vala mind a' két név. Elkezdett a' szavazás. A' választó nemesség az utczára küldetett, hogy onnan a' két kapun egyenkint bejőve összfűzési rend szerint adja kiki titkos szavazatját. Végre délutáni 3 óra után a' küldöttek felhozák a' szekrényeket, felszámíták a' szavazatokat, midőn is kitéstett, hogy öt szó többséggel Füzeses Gábor 1ső alispán lett. Fentebb említett tisztviselők a' közjó érdekében hasztalan kérettek hivatalvállalásra, mert ők nyilvánításuk mellett férfit sziládsággal maradtak meg. (K o m l ó s s y, két Buday, Bay Gábor 's Hunyady András) 's most már a' táblabírák diszes koszorujában, mint első rendű gyöngyök, ragyognak. Másnap 13kén Uray Pál 2ik alispánnak választatott. J e g y z ő k k é l t e t t e k : fő, Román Ferencz, 1ső aljegyzővé: Buday Sándor, 2dik allá: Galgóczy Pál; ügyészekké, fő: Polchy Gáspár, 1ső al: Vas Antal; 2dik Gorzó Ferencz; főszbírák, munkácsi járásban: Liszkay Ignác; tiszaháti: Bay Ferencz; kaszonyiban: Péchy Pál; felvidékiben: Jobszty Ferencz, alszbírák: Beösz Károly, Uszkay György és Bényey László, Szarka József, Komlóssy Ferdinánd és Dessewffy János; központi szbíró: Hosszay Ágost. Pénztárnokok: házi Geesey György, hadi Rácz Péter. Számvevő: Gulácsy István; aladószedők: Nánássy Menyhért és Péchy János; pörtárnok: Bornemisza Lajos; esküttek: Kanizsay Ferencz, Dancs Menyhárt, Tarnóczy György, Gorzó János, Koszorus István, Andrassy János, Tolvaj István 's Ewa László. Várnagy: Dancs Lajos. Harmadik napi közgyűlésben meleg érzéssel 's illő méltánnyal jelenté ki az elnök-kormányzó méltó fájdalmát azon, hogy a' fenemített kitünő jellemű tisztviselők magokat általján nem engedvén kijelöltetni, a' köz szolgálat olly szép nyereségivel összfűztött hivatali pályákat reménytelenül fejezik be, melly sajnálatban a' RRdek is nagy mértékben osztozván, az érdem méltánnyal 's a' szeretet tanúsításul mind ezt jegyzőkönyvbe iratni rendelék. Ezután szellemdus táblabíró Eötvös Tamás, ki a' beregiek szeretetében soká fog élni, indítványozá, hogy minden tisztnek szigorú utasítás adassék hivatala minőségéhez képest, mi is mint a' megyei élet egyik lényeges kívántatósága igen szükségesnek láttatván, lelkesedéssel fogadtatott, 's az utasítások kidolgozása a' legközelebbi gyűlésre jelentést teendő választmányra bízott. Utóbb a' kisgyűlések, mint a' nyilvánosság eszméjébe némileg bevágó 's itt az adózó nép nem csekély terhelhetésével járó intézet, eltöröltettek. Az első intézkedés nélkül a' köztársaság ezéljaival összfűzhangzó közigazgatást még nem is képzelhetni. Mezőinket a' tartós szárazság kisorvasztá, őszi vetésink részint a' hosszu tél 's hó, részint 's leginkább

a' végtelen nagy szárazság miatt nagyon megromlottak, réteink alig termének ne-
gyedrész szénát, mi marháink tartására nézve nagyon aggasztó. De tengerink
olly szép, hogy alig lehet gazdagabb termésre emlékezni. Az élet ára tavasz
óta folyvást csökken, mi sok gazdának, ki t. i. termését olesón vesztegetni nem
akarta, számítását, 's reményit igen megcsalá. A' tömördek hernyó a' gyümöl-
csőseket, 's tölgy-erdőket tavaszkor egészen lepusztítá elannyira, hogy majus-
ban a' fák valódi téli alakban valának, némely tiszta - 's borsaháti hely-
ségek kertjeiben azonban szilva mutatkozik. Szőlőhegyeink közép termést i-
gérnek, de gazdáink belőle 1811ki neccart reménylenek; annyi igaz, hogy
az idén a' szőlő most a' tenyészés azon fokán van, mellyen tavaly auguszt
vége felé alig volt. Az egészségi állapot türehető, nyár elején sűrűn haltak a'
gyermekkek himlőben, 's helyvel közzel serdültek, sőt férfiak is, kik beoltva
voltak, meghimlöztek. A' szomszéd megyékben mindenütt tisztujtást remény-
lenek, Ugocsában auguszt közepén, Mármarosban, Ungban, Szabolcsban ezen
hó végén, vagy a' jövő elején, eredvényre legérdekeseb lesz a' mármarosi.

Lévaról: Szomszéd Nyitra megyében bizonyos Hurban Milosz
la v, segéd-lelkész nyomatott jelentése szerint kiadni szándékozik egy-
„Nitra“ című szláv zsebkönyvet 's ennek pártfogására minden
magyar és szomszéd országi szlávot felszólít. E' czímet hihetőleg csak azért
választá, hogy a' belföldi szlávokat arra figyelmeztesse, miszerint a' Nyitra-
megyei szlávok azok, kik a' magyarosításnak ellenszül szolgálának, mi-
szerint bérczein tenyészik Minervának azon óriási madara, mellynek véd szár-
nyai alatt menedéket találának Szvatopluk ivadéki 's mellynek diós vezér-
lete alatt ezek új diadalok felé indulának. Nyitranak lelkes fiai örömlőkben
tombolának, hogy megyéjük a' sors által olly fellengős színhelyül jelölte-
tett ki! Erre igazságos előjoga lett volna Tátra azon vidékének, hol honunk
Aeskulápinak egyike az ág. hitűek köztisztelet. főfelügyelőjének nemzetiségünk
fejlesztésében fáradohatlan törekvésit vette epés bonczkése alá. Verebelyi. —

(Egy két szó a' Pesti Hirlap 50 számára. *) Kezembejövén ezen iv, álmél-
ködva látam, hogy az ezet dolga benne egy lapnak két rovatát majd egészen
tölti be 's nemcsak azért álmélködva, mivel ez a' 38ik szám alatt helyes ítélet-
tel, ugy a' mint újságba való, már kimerítve volt, hanem azért is, mivel köz-
lő Záborszky Alajos urtól nem várt modorba van az öntve. Nemcsak a' megyei
főorvost illeti az a' gúny, hanem a' megyei gyűlés' közönségét is: mert ha ollyan
az inductio, „hogy rajtatébolynodni kétszer, okosodni azonban egyszer sem lehet,
miért nem fejezte ki elégtelenségét a' gyűlés? sőt maga a' közlő, — akkor in-
dítványozó ur dús hatásával miért nem igazította? Ha csendes pillanatban visz-
szatekint, eszébe juthat, hogy figyelembe én magányosan hittem meg a' vegy-
tani vizsgálatra, aztán megkérdeztem: meg van e' elégedve a' végzéssel 's ne-
kem igennel felelt. Azonban a' ki olvassa az egész orvosi jelentést **) 's nem-
csak egy részét elforgatva tépegeti, könnyen áttalálhatja, hogy „szép jövendőt
késztíve, nyugalmas ágyat vetve“ fesztített prologusa, ugy polypot is reprodu-
ctiva extraordinaria vist, 's még Columbus tojását is értelem nélkül rakásra tö-
mő epilogusa, nincsenek helyén: a' nagy közönséget ezen szavaknak, vagy a'
parancsvagyó kitűnő egyedeknek fejtegetésével még inkább terhelni nem akar-
ván, csak azt említem, jövendőre minden illyes utoni feleseléstől okavodva, hogy
midőn első alispán ur üdvözölvén a' KK. és RRket utána tüstint nagy feneket ke-
rítve azon prologust elmondá az indítványozó ur, három fontos tárgyat ígért,
azonban csak ezet, a' terembeni székek' és asztalok' máskint rakatása, és egy
kis törvényes javaslat (melly azonban megbukott) következtvén, sokan mondták
„parturiunt montes, nascitur ridiculus mus;“ épen mint most is ezen czikke-
lyére mondják, kik viszonyunkat nem ismerik is, hogy abban személyeskedés
lappang. Bizonyára illet 's jobb is lett volna, ha nem érté jelentésemet, a' hely-
színén megyei közönségünk előtt megkérdezní, hol különben is e' tárgyhöz töb-
ben szóltak 's én szóval világosítást bővebben adtam, ugy az ezetnek külön-
féle nemeit 's a' hamisítás 's visszaélés' fogalmát a' KK. és RR. megelégedésökre
annyira kifejtettem, a' mennyire azt szószaporítás nélkül szükségesnek véltem.
A' végzés igen czébirányos, mert hivatalos utasításul van adva, hogy az olly
ezet, melly csak növényekből készül, szabad, amaz pedig, mellybe ásvány-
savany jön, tilalmas. Én ugyan magány-véleményem, tudományom 's tapasztalá-
som szerint, most is azt mondom, hogy olly felosztásban, dilutióban, mint ná-
lunk volt (mert most már ha hoznak is ollyan ásvány-savany ezetet szom-
széd megyékből árulni, megvizsgálván viszszaütasítjuk, a' magunkéit pedig szo-
ros vizsgálat alatt tartjuk) ha visszaélések nem történnek vele, nem mérges,

*) Ezt ezéltt már két héttel megküldöttem t. Kossuth urnak, hogy hirlapjába, annak he-
lyén 's idejében vegye föl; de mivel még eddig (mikorál fogva? — nem tudom)
mind a' dolog, mind személyem elmulasztották, a' Jelenkor szerkesztőjét, kit rész-
rehajlás vétkétől mindenkor tisztának ismertünk, kérem: sziveskedjék kívánságom
minél előbb teljesíteni. Csorba József m. k.

**) Orvosi Jelentés: — E. eszt. május hó 15ő napján tartott n. gyűlésbenj' t. ns varme-
gye közönsége előtt feladatvón szóval hitelesen, hogy a' megyében több helyen, név-
szerint Fajszon és Kovácsiban mérges ezet készült és árultatik; azonnal rögtön a'
járásbeli főbíró urral együtt nyert ide ezéltő kiküldetést kapván; Iször is még azon
napon megvizsgáltam ugyan a' tisztelt főbíró urral Kaposvártól többféle eladó ezet-
tet, név szerint Feldreich zsidótól, a' két Reisznerthől, Polák Iszákától, Szigetvá-
ritól — öszsze hordatván, e' dolgot Csulay Imre patikáriusnal törvényes bizonyság,
's több urnak jelenlétében, 's ugy találtam a' chemiai próbáló és kísérő
szerek, sőt magának a' szaglás és köstölés érzékének segítségével is, hogy mind
ezen ezetek (a' mint ezt az ezetkészítő Feldreich esküvése alatt is megmondja) 's
mint azt főbíró ur bejelentette, növényekből, u. m. szalmából 's venyigéből, sok víz-
zel kevés ezetet és pálinkát vegyítvén a' meleg' befolyása alatt savanyosodás, for-
rás által készűlnek, és nem ártalmasak, 's annyival kevésbbé mérgesek, vagy mér-
gek. Szor Megérkeztvén Kovácsiból (mert Fajszon a' most nem készitene) őt akó
ezet, ugyanezt is a' chemia tudománya szerint törvényes bizonyság, sőt több ven-
dégnek 's magának a' feladó és indítványozott táblabíró urnak jelenlétében próba és
kíséret alá tettem, 's ugy találtam, hogy ebben a' növény-savanyon kívül, bár kis
mennyiségben is, p. o. egy font 20—30 akóban ásvány-savany. név szerint só- és bá-
dósko-savany (acidum muriaticum és sulphuricum) máskép közönséges nevel vitriol-
savany van; kerestük a' talán készítés által vagy alatt bejuthetett vas, ólom vagy réz
részt, de ezt nem találtuk; pedig kimutató vegytani szereink (reagentia chemica) név
szerint a' solutio acetatis plumbi, a' ferrosus cyan. kalium (solutio prussiatu ferri) a' so-
lutio nitratis argenti, a' tinctura gallarum ezt bizonyosan megmutatták volna. De ize
is megmutatja, hogy ezen ezetnek valami öszszeshuzó faanyarsága van, 's végre azon
zsidó írást lefordítottam, mellyet t. Vice-ispán ur kezéből kaptam, és ez is, de a' ko-
vácsi zsidónak, ki ezen ezetet készíté, ön vallomása is azt bizonyítja. E' szerint orvosi
vélekedésem az, hogy ezen ezet ugyan (t. i. a' jelentésében levő 2dik szám alatti)
nem mérges, de a' visszaélések miatt ártalmas lehet, — sőt mivel a' chemia szerint
az ezet tudományos fogalmából következtetve is, idegen részszel kevert ezet (no-
ha elegendő vigyázattal, réz, ólom, edénytől okavodás mellett, nem ártalmas, nem
mérge, sőt zsongáttan szegény népünknel nyári melegben ajánlatni szokott szer)
azért ezt jó lesz mégis megtiltani, amazt pedig az első szám szerint megengedni, hogy
mind az, ki azzal tisztán bánik, élelmét kereshesse — mind a' népség olesó áron
ezetet kaphasson. Cs. J.

mert a' Hirlapban említett szerek csak mintegy ezetanyául szolgálának, 's azok
(mit a' közlő elhallgat) gyártás alatt 25—30 akó vízzel vegyítetnek; de ha már
hivatalosan előfordul, ha az indítványozó ur a' közönség nyugalmát felriasztá,
sőt azt kiabálá: „ohajtánám, hogy a' mérget a' tisztviselők ide a' t. KK. és RR-
elibe hoztak volna“ ha táblabírói hitelességgel mondja, hogy attól több ember
's eseléd betegűtek meg (ámbar post hoc, sed non propter hoc) ha az alispán ur ál-
tal jelentett 's már tett rendelkezésben meg nem nyugszik, akkor a' történést
visszaélések miatt az orvos, így megkülönböztetve, a' mint van, mondhatá, jó
lesz megtiltani' és a' megye végzése a' köznép egészségire nézve, épen ugy mint
birtokára ügyelési jogból es kötelességből örködhetik, tilthat ***) mint p. o. ed-
dig is tiltotta az éretlen gyümölcsök árultatását, a' ezinezetlen, vagy rozsz mázu
edények' vásárlását, némely mesterséghez, kalapossághoz, asztalosságához szük-
séges szereknek, patkányételőknek boltokban tartását. Ha közlő ur nem tudja,
hogy a' mérge és ártalmas közt különbség van, arról az orvos nem te-
het, azonban utasítom tudálekos bölcseségét Frank, Schraud, Bene, sőt Orfila
munkáikra, — vagy ha tetszik: kérjden meg itthon, megmagyarázom, — mint azt
is megmondom, mit jegyzésében kérd, hogy zsongáttan az orvosoknál közön-
séges és régi szó, de az akadémiai szótárban is ben van: zsongerő, Tonkraft,
deakul: vis tonica. Ezek után tehát „szoltári rövidséggel“ mert ezt jobban is sze-
retem, mint a' szó-milliókati bőséget 's kivált hivatalos tárgyalásban több iga-
zat tartok a' soeratica methodusban, mint a' hozzánk beharapozott szónoklatban,
mondom szoltári rövidséggel bátor vagyok állítani, hogy kinek őt érzeke van,
de mind az őt ép és egészséges 's ki hozzá csak közepszerű elmével de józanul
bir, hol a' képzelő erő az itélő tehetséget nem nyomta el, az bizonyosan el-
igazodik, ha nem orvos is, véleményemen, csak sziveskedjék egész jelentése-
met fogulatlanul elolvasni. Még egyet, mi a' dolgra tartozik: ha egyik
vagy másik közlő nálunk, hol a' censura olly igen engedékeny, illyes gunyt ír,
vagy személyesen ad által, mint talán Záborszky Alajos ur,
ki 22—23 napján nyár-elő havának, midőn a' kérdéses tárgy sajtó alá jött, Pes-
ten mulatozott, mondom ha illyes gunyt ír, melly a' vármegyéknél végzésbe ment
dolgok kiméletlenül rázza: akkor a' szerkesztőségétől, kivált Kossuth urtól mélt-
tán várnök, hogy a' vármegyék' municipalis tekintetét sülyesíteni ne segítné 's
levelezőt jól választaná meg, kik hü 's nem mint Somogyról többször történt, fer-
de közléseket adjanak, vagy épen azért, mivel tisztelt barátja Záborszky Alajos
ur, eszébe juttatná, hogy a' nyilvánosságban is, a' szólásszabadságban is van
határ: Est modus in rebus sunt certi denique fines, Quos ultra citraque nequit
consistere rectum. Róma elfoglalt coloniájának, szövetségeseinek provinciájának
is meghagyta a' municipalis jogokat; hát nálunk, hol egy megye a' másikkal
nem zsákmánya, hol a' független egyetértés, illendő tisztelet alkotványunk' is-
tája, hol a' vármegyék' tekintete tartja fen az üdvös sülyegyet
— jó e' a' köz hivatalban levőket 's a' megyék' végzést most már a' nép
kezen forgó hirlapokban nevétségessé tenni? az illyesből, 's ha egyes ember ok-
tatóul, vezetőül, arguszul egy megyében, sőt az országban fellép? lépcsőnkén-
ti kifejlődést vagy más valamit várhatunk ??? erre illik a' franciaia statusbölcsnek
mondása: les mauvaises exemples sont pires, que les crimes. Haza! közös édes
anyánk meddig engeded, hogy gyermekeid két élű fegyverrel a' nép tömege közt,
gondolatlanul forogjanak, 's békes szalmás gunyhóink közt meztelen világgal bo-
lyongjanak!! Qui autem parti Civium consulunt, partem negligunt, rem perni-
ciosissimam in civitatem inducunt, seditionem atque discordiam. Cicero. — Ka-
posváratt Julius 18kán 1844. Csorba József s. k.

Györe (Tolnában.) Egész század hanyatlott az örök semmiségbe vissza,
mióta helységünk egy, valaha állott kath. egyháznak csak romjaira emlékeztvén,
szüntelen epeszte bennünk azon buzgó ohajtás, hogy az Isten házáit kebelbeli
hiveink számukra ismét újra felépíthetők; a' szegénység részünkről, az ez elő-
ti földesuraságok által pedig több ízben teljesítésre nem juttatott ígért, már re-
mélhetnie is alig engedé jámbor közönségünknek, midőn mostani főpásztorunk 's
földesurunk m. n. kéri Scitovszky János, egyszerre és mintegy varázsolva hely-
ségünk közepén, ottan t. i. hol a' régi templom állottnak mondatik, egy izlére nem
kevésbbé, mint nagyságra ékes egyházat teremtett. F. évi jun. 24ét választván
a' tisztelt alapító mind helységünk, mind új egyházunk új ünnepevé, szokott egy-
házi szertartások közt ugyan tisztelt főpásztorunk tette le az épület elsőkövét,
egyszersmind a' mindenek urának a' már felemelt falak közt az első áldozatot
bemutatván. a' bérmálás-szentségben is számos hívet részesített. A' zöld ágfák
alatti szabad teremben adott lakomat jeles vendégkoszorú díszesítvén, a' haza leg-
jobb atyja drága éltéert emelt legelső poharat a' kegyes alapító. Mire úgy vél-
néd, hogy a' taraczkok durrogását is felülhaladták azon éljen-kiáltások, mellyek-
ket a' jobbjágyi hódolás és szeretetnek elragadtatott érzelmé sokszorozva ismételt.
Helységünk jámbor lakosai, kiknek buzgóságuk 's fáradohatlan munkásságuk
nem kevésbbé nevelte a' vállalat létrehozását, sem hagyatván a' kegy. alapí-
tó említés 's méltánylás nélkül, szinte azokra is elkészönté áldomáspoharát, kik az
írántok tanusított jótékonyág hálájától elfogulva, örömkönnyek közt, egyszerű
szavakkal ugyan, de olly érzéssel nyilváníták köszönetjüket, millyeket csak a'
mesterkéletlen őszinteség hagyott a' természet emberének tulajdonul. A' hely-
ség lakosai közt kiosztandó 10 akó bort, a' helység ügyes birája csak köv. va-
sárnap mérette ki, egyszersmind ág. vallású lakostársinkat is minden külön-
ség nélkül részesítvén az örömdomásban. t. J.

(Ipar- 's tözsérűgy). Ujabb bécsi levél szerint jul. 11 rül az olly jó
hirben állott ház megbukása, mint Geymüller és társ. még jobbadán kirekeszt-
tő tárgya a' városi beszédnek. Bár még arrul bizonyos tudomásunk nincs:
mennyire megy a' terhelő adósság értéke; annyit még is tudunk, hogy az sokkal
felülmulja azon öszveget, mellyel mások neki tartoznak, 's így a' nagy veszteség
elkerülhetlen. A' nemzeti bank igazgatósága jul. 10kén tartott ülésében el-
határozta, hogy a' töle kielégített (escomptirt) Geymüller-féle váltókért, mely-
lyek körülbelül 2 millió ftra mennek, nem szorítja egyszerre a' forgatókat, ha-
nem idejük kiteléseig vár, hogy ezutóbbiaknak érkezésök legyen azokat kész pénz-
re változtatni. Ezen határozat minden tekintetben kellő méltánylást érdemel, mivel
ez által sok további zavarnak, és talán a' további komoly következményeknek,
legzélszerűbben eleje vétetik. Ezen kívül az érintett ülésben az is határozta-
tott, hogy az iparvállalati papirosokra, azaz a' belföldi vasutrézsvényekre meg-
határozott arányban 5 millió fuj előlegeznek. (Eddigelé a' bank csupán status-
papirosokra előlegezett.) Illy tetemes öszvegek keingésbejutása által hatha-
tósan leendő segíve azon pénzsükségen is, melly itten régóta uralkodik. Ez
annak legközelebb oka, miért emelkedének 's üdülenek föl a' vasutrézsvények
a' bukás által a' tözsérházban kapott sebből. A' Geymüller-ház bukának oka
főleg az 1830ki politikai eseményekben van, mellynek azon idő óta tulajdon-

*) Vármegyéink ennek gyakorlatában vannak, 's még a' régi Róma uralkodása alatt is
találhatni nyomaira egy bíróságnak, melly napjaink „municipalis politiájához“ ha-
sonlít részben: a' köz egészségi állapot — — — ügyébeni szabályok' álhágóinak
megfenyítése 'stb. Tudomány tár.

kép semmi alapja (Fonds) nem volt, hanem a nagyszerű vállalatot jobbadán hitelre vitte. Mint tudva van, Geymüller még a kormány által kötött utolsó kölcsönben is szokott negyed részt megkapta, melynek átvételére már a többi három szerződő Rothschild, Sina és Arnstein ajánlközt. A ház feje Geymüller Henrik b. kormányzó-képviselője volt az itteni banknak, mely eléggé tanúsítja személyes tehetségét és háza jó hírét, e hivatalt bukás után azonnal letette.

Pécse (Baranyában) s Tarczalon (Zemplényben) f. jul. 18kán déli 12 és 1 óra közt 40 foknyi volt a hőség verőfényen. Továbbá számos helyről értesítettünk, hogy a f. jul. 18kai hőség s égető szél azon napi délután 4 órától 5 óráig tartott napfogyatkozás daczára is a szőlőt, babot, gyümölcsöt s egyéb növényt elporzósított. — Bácsi, borsodi, zólyomi, baranyai s t. érdekes levéltárcainkat jövőre vagyunk halasztani kénytelenek. —

IGAZTÁS: Jelenkorunk 57dik száma 228 lapján a 2dik hasáb 32 sorában „Julius” helyett olv. „Junius” — és így tulajdonképen N betűnek L-lel nyomtatásbani fölésereltése volt, azon nagy hiba, melyet a Világ Orje hatalmas elménczkedési tárgyává ki-tűzni oly fontosnak vélt, pedig haarpósdiságnak nem tartanók a hiba-fürkészési ellen-örködést, talán nem csupa nyomtatási betűhibákat is fődözhetünk föl a Világ lapján.

Spanyolország.

(Költségvetés.) A f. félévi költségek, a cortesválasztmány tetemes le-rovása után, 174,421,846 reallal haladják meg a bevételt, mely nevezetes hiány fődözhetése nagy gondot ad a ministerségnek. —

Anglia

(A toryk győzelmét bizonyosnak hiszik.) Julius Sikan este 264 tory és 216 whig választás volt tudva, minélfogva 48 követülési többséggel bir-tak a toryk. A skót és irlandi választások a whigeknek fognak ugyan kedvezni, de mégis hiedelem szerint a toryk mind e mellett legalább 20 követvel birand-nak többet. Dublinban 2ik nap javult a whigek állása, azonban itt O'Connell megválasztatása kétes volt mégis. —

(Választási rajz. A toryk folyvást szaporuló többséggel birnak. Választási költségek.) London, jul. 10ikén: „A Jour. des Débats egyik segédszerkesz-tője jelenleg Angliában utazgat, s választási verekedésen ohajtott jelen lehet-ni, hogy azt leirhassa. Több helyen megfordult már; de ohajtása sehol sem teljesült, végre több ismerőse azt tanácslá neki: siessen a yorkshirei választás-ra, mert ott bizonyosan nagyszerű verekedésnek fog majd lehetni tanuja. A választás Wakefieldben ment véghez, s az utazó így írja le azt: „Vasuton haladtunk, s minden állomáson több száz kék (tory) és sárga (whig) vá-lasztó csatlakozott hozzánk, mindnyájan súlyos bunkókkal s füttykösökkel fegy-verkezve. Utközben több vasos bérlőt láttunk lóháton ügetni, kik inkább készek voltak elkésni, mint vasutat használni, mivel megrögzött toryk levén minden utitást gyűlölnék. Mintegy 60 ezer ember seregle össze Wakefieldben. A házakról számos zászló lobogott, a sárgák és kékék zenészkari iszo-nyu zajjal vonultanak végig az utcákon, s mindenütt „hurrah!” harsogott, és ablakokból a hölgyek sárga vagy kék zsebkendőket lobogtatának. A szöszé-kek mezőn voltak föllállitva. Oda érkezünkkor a toryk már rendben állottak a szöszékek baloldalán. Mindegyik választó kalapján kék bárca volt látható a jelöltek nevével. Körükben száznál több különböző fölratu zászló lobogott. Valahára tehát valódi népgyűlést láthaték szabadban, t. i. 50 ezer embert, 50 ezer száját, és minő száját! 100 ezer kezet, és minő kezeket! 50ezer füttykóst, és milly iszonyu bunkókat! A whigek jelöltje Morpeth minister, és Milton földbirtokos volt, a toryké pedig két isméretlen új ember. A toryk után a whigek jöttek, s a szöszékek jobb oldalán települtenek meg. Több száz sárga zászlóval közelítének s kalapjokon sárga bárca v. kártya mutatá Morpeth és Milton neveiket. Az előcsapat előtt egy tetőtől talpig sárgaruhás ember tánczolt, mint hajdan Dávid király a frigyszekrény előtt. A sárgák után még egy szia érkezett, melyet épen nem vártak, mintegy 3 ezer ember jött ugyanis zöld és 3szinű lobogóval, kalapjaik mellett zöld gallyakkal. Zászlaik ezen föl-írást viselék: „Általános választási jog! Titkos szavazás!” Ezek a char-tisták voltak, és nagy zajjal de még nagyobb dorongokat csóválva közelíté-nek. A jelöltek is megérkeztek, s a sheriff a választási parancsot és zen-dületi törvényt fölolvasta. A jelöltek erre megnevezettek, ezt az ellenkező pártok iszonyu kiáltozással fogadták s kísérték a dicső és ajánló beszédek. A chartista jelöltek megnevezésekor a whigek között morgás támadt, a zaj növe-kedett, a botok sürűbben forogtak, és számos félnékebb ember már futás-nak eredt. Mindenki verekedést várt; de csupán kiáltozás mellett maradt a dolog, mely azonban oly hatalmas volt, hogy 11 órától 4ig szót sem le-hetett hallani az elmondott beszédekből. 50 chartista egészen a szöszékek elibe állott, s folyvást oly irgalmatlan zajt ütött, hogy a szöszéken állók sem hallhatták egymás szavait, s kiáltozásaik világosan mutatták, hogy in-kább a torykhoz szítottak. Milton igen lassu hangon olvasá beszédjét, s a chartisták folyvást mekegással és füttyökkel kísérték minden szavát. Midőn a chartista jelöltek akartak szólni, akkor viszont a whigek kiáltozták őket le. A zöldek tehát botot emeltek, a sárgák szinte magosan csóválgaták do-rongjaikat, s az egész téren csak orditást lehet hallani, és magasra emelt füttykösöket látni. „No bezzeg, most kezdődik a verekedés valahára,” gondolám; de csatlakoztam, mert a botok ismét eltűntek, a nélkül, hogy csak egy fejét is összezuztak volna. Most már minden verekedés reményről lemondék. A kézemelés igen meglepő volt; 100ezer kéz emelkedett föl, mintha mind meg-annyi halott nyujtotta volna ki kezeit sírjából. Ezt hurrah! és kalapok föl-dobása követe, melyek szerencsére jobbadán oly roszak, hogy esere által csakugyan senki nem veszíthet. A sheriff a whigeknek monda győzelmet a kéz-emelésből; de a toryk szavazást kívántak, és tetemes többséggel győztek, mit leginkább a chartisták hozzájuk pártolásának tulajdoníthatni. — Ma este 69 szózatnyi többséggel birnak a toryk. s a ministeri lapok is hiszik, hogy az irlandi szabadalmi választások daczára sem igen fog 50nél kevésbre olvadni e többség. — Armand Marrast szerint minden egyes választás kö-rülből ennyibe kerül: a tisztviselőknak, írászoknak, szöszék-föllállításra st.

eff. 20ezer frank; falragaszok nyomtatása nagy bőfűkkel, hírlapi jelentések 45ezer fr; zászlók, szalagok, lobogók 15ezer fr; 20 koresma kibérlése 40 napra, serrel; rhummal és pályinkával együtt 70ezer fr; fölratos táblák legalább 100 hordozójának, 14 napig, 6ezer fr; választási titkos ügyvise-lőnek 12,500 fr, (mi még igen olcsó bér); zene és kiáltók 3napra 2ezer fr; szavazat-vásárlás 75ezer fr. (ez sokszor 400ezerre is emelkedik); özsze-sen tehát 245,500 fr, vagyis majd ugyanannyi váltó forint, s lehet, hogy pár hét mulván a parlamentet újra föloszlatják és aztán e roppant költségek ismét megújulnak. —

Franciaország.

(Furcsa észrevétel a parisi erősítvényekről.) Azon öt erősítvény kö-zül, miknek építtetését a kormány megkezdete, három Paris ellen van intézve, s csak 2 a netalán közelítendő külső ellenség felé. A sajtó igen boszanko-dik ez ármány miatt, s több követ személyesen győződött meg e tényről a hely színén, elhatározván, hogy kamra-megnyitás után azonnal szóba fogják e csalárd szemfényvetést hozni, és szükség esetén meg is tagadják majd a további költségeket. —

Külföldi elegyhir.

Portugália egyházi dolga Romában már annyira ment, hogy komoly szán-dokkal vannak Lissabonba rendkívüli követet küldeni. — Nápolyban új politi-kai társulatot fődöztek fel, melynek célja volt egész Olaszországot egyesí-teni, de a melynek még csak kevés tagja s ennélfogvást, kevés hatása volt. — A törököknek Belgrádban is megtöltötték a fegyverhordást, mire két szerb-nek egy török által kávéházban történt megölése adott alkalmat. Hiteles hir szerint rövid idő mulva nevelik a belgrádi őrség számát s a vár kijavitga-tásában e napokban rendkívüli munkásságot fejtettek ki. Három moszka most Szerbiában a végett van, hogy mint mondják, adatot gyűjtsön Szerbia történet-íráshoz. E végett már Montenegrobán is voltak. A török hatóság na-gyon gyanus szemmel kísérgeti a három moszkat s teljességgel nincs inyé-re az adatgyűjtés. —

A krétaiak dolgáról még most semmi bizonyost nem mondhatni, egyik hir szerint győztek, másik szerint veszettek, azonban csak elszántság, kitűrés s feláldozás, szükséges, s akkor kétségkél az lesz a harc eredmé-nye, mi a görög zendülés volt. Eynard felszólító-levele, melyet az ezelőtti görög választmány tagjaihoz u. m. Chateaubriand, Broglie, Saint - Sebastiani, Villamaine, d' Harcourt, Delessert Benjaminhez s a t. egyszersmind a németor-szági és schweizi görög egyesületekhez intézett, bizonyosan nem maradand kívánt siker nélkül. Ha ugymond a politika semmit sem tehet a szerencsétlen szigetiek javára portávai viszonyai miatt, azt az emberiség érzetének kell kipótolni, mely a népekben lakozik. Minden zendülést csak sajnálhatni, de a hol arrul van szó, hogy a török gyűköt elfordítsuk a keresztényektől, kik függetlenségük és szabadságukért életüket koczkára vetették, miért ne kelhet-nénk segítségre? Állítsunk újra emberszerető választmányt, ezt a fejdelmek nem vehetik rosz néven. — Azon tudósítás, hogy Jakub b. Sophiában, Ba-sardsikban és Philippopolban a törököknek eltöltotta a fegyverviselést, örven-detes érzést támaszt a nissai keresztényekben. Hir szerint Jakub b. az arnó-tekát is megfenyíti, kik rakoncztatlanságuk által adtak okot a lázadásra, s utánok Mahomed tusai basára kerül a sor. — Az Athos hegyi zendülést esa-ládság által nyomták el a törökök. Fegyvernagyvást ígértek t. i. a görögök-nek s midőn az esküvel megerősítvén a görögök távozni akarnának, 500 el-rejtett albániai rohant rájuk s a törökök azt mondák: a hitetlen kutyáknak és zsványoknak adott szót nem kell megtartani, sőt e tekintetben isten előtt kedves dolog a hitszegés. —

A belga és francia kereskedési szerződés létesülését több lap emleget-ti, de még hivatalos uton nincs jelentve. — A tessini nagy tanács Nessi ügyvédet a zendülés következtiben agyon lövette. A fogházak telvék, az ar-bedoi bírót és egy káplánt is elfogtak. — Ez utolsó iskolai félévben a lipcei egyetemben 903 diák tanult, kik közül 265 külföldi, 638 belföldi volt; hit-tudományt hallgatott 255, törvényt 365, orvosi tudományt 358, sebészet-t 45, gyógyszer-tudományt, 5, bölcselkedést 20, nevelést 5, philológiát 29, mennyiségtudományt 15, kamrázatot 6. — Stöhrer lipcei eröművész vil-lany-magneses gép készítésével foglalkozik, mely három szekeret hajtand a lipese-drezdai vasuton. Számítása szerint 1400—1600 tallérba kerül, ho-lott a gőzgép legalább 10 ezer tallérba jön. A gép 710 erejével birand, s napjában csak egy tallérba kerül. — Poroszország népessége legújabb szám-lálás szerint 14,907,094 fő. — Berlinben Wieland Oberonjának utánnomata az utánnomástító törvény értelmében lefoglaltatott a rendőrség által. — A karls-ruhei RR örömeiket jelentik a németek azon köz érzelmé fölött, melyet a Thiersféle hadi kőszület alkalmakor az idegen elnyomás ellen mutattak és Itz-stein szerint azon nép, mely annyira kész a haza védelmére, igen megér-demlené a szólásszabadságot. — Carolath-Beuthen hg. közgyűlési felügyelő hírlapokban tett azon jelentése ellen, miszerint a sziléziai tartományi köz-gyűlés az országrendi alkotvány létesítését mint korszerűtlent visszautasította, a boroszalai tanács ovást teszen, s hírlap utján annak kijelentésére kéri, hogy azon jelentés nem hivatalos volt. — Kretából semmi u. abb, csak hogy a fran-czia consul felszólítására Tahir b. igéri, hogy ezután a foglyok életét meg-kímélik, és a holttesteket nem esonkitják meg. — Jun. 30kán a három pa-triarcha és a főrabbi a török külministernél volt, ki őket bizonyossá tette a szultán jóakarata felől, és azon fermánbul, mely a négy vallás őtalma-zása végett a Jeruzalemi kormányzóhoz Tayar basához küldetett, mindenik-nek egy példányt adott. A külminiszter a papokat a nagyvezérhez vezette, ki szinte biztosította őket a szultán jó indulatáról. — A szyriai török tiszt-viselőket letetés s büntetéssel fenyegeti a porta, ha minden nyomástul és zsarolástul szorosan nem tartózkodnak. —